

ABONEMENT

Pour un an D. 2
Edition spéciale 500 Ptrs.

ADRESSE

“İdjtihad,,Constantinople

Téléph. St. 865
XXV ème ANNÉE
1 Février 1930

İCTİHAT

Türkçe ve Fransızca
İLMÎ, EDEBÎ, İKTİSADÎ
No: 290

ABONEMAN:

Seneliği [24 Nüsha] Türkiye için 21/2, hariç için 2
D. Âlâ kâğıdı 5 Liradır

İDAREHANESİ

Cıgaloğlunda İctihat Evi

Tarihi Te'sisi:
1904 — Genève
Yirmi beşinci sene
1 Şubat 1930

israf eden vatan sevgisile vatan saygısıdır.

Her yanlış anlamayı bertaraf etmek için şunu ilâve etmeliyim: Biz vatanını seven ve onun için kanını sel gibi akıtmış bir milletiz. Şimdi onu daha derinden sevmek, onun refah ve iktisadî sevketi için alın terlerimizi ve beyin terlerimizi de sel gibi akıtmamız ve medenîyyetin ve hayatın bu mücadelesinde muzaffer olmamız bizden isteniyor ve bunu, bu Vatanî esaretde kurtarmış olan Büyük Pîşuva ve onda teşahhus eden hur Vatan istiyor.

17 Kânunî sani 1930
AB. DJ.

Türkiye coğrafiyası

Yazan: Faik sabri B.

Bir rubu' asır evvele kadar coğrafiya şehir, nehir, dağ, körfez, deniz, boğaz, yanar dağ isimlerinden ibaret gibiydi, bu sebeble coğrafiya bolbol deniz, göl, nehir isimlerine rağmen en kuru bir ilm mevzuu idi; bu iş yalnız hafıza işi idi, hafızai basariyyenin hiç rolü yokdu. Ezberciler eyi coğrafiya bilirdi. Son zamanlarda coğrafiy canlandı, cazip bir ilm oldu. Fransada Elisée Reclus un otuz küsur büyük cildten müteşekkil *Géographie universelle* i bu canlı arz ilmine da'ir yazılan kitabların en üstadane olanıdır. Bu gün, bir az eskimiş ve bir çok memleket hududları değişmiş olmakla beraber kıymeti yüksek kalmaktadır. Bizde coğrafya inkilabını hükûmet tarafından coğrafyada ihtisas kesb etmek üzere Avrupaya gönderilen Parisin Sorbonne Üniversitesinde tahsilini ikmal eden ve bazıları gibi eli boş dönmeyen Fa'ik Sabri Bey yapmıştır. Bu gün neşir etmiş olduğu "Türkiye coğrafyası," her noktâ'î nazar dan nefis, mükemmel bir kitaptır. Bu kitab hususî ve hasren memleketimizi istihdaf eden uzun ve i'tinalı bir tedkik ve tetebbü' mahsülüdür.

Vatanımızın, iktisadî, zira'î coğrafyası bizim ihşa'îyyatımızın eksikliği sebebiyle, ne kadar mükemmel olmak mümkünse o kadar mükemmeldir.

Türkiyede ziraat faslı çok ders verici ve uyandırıcıdır. Pamuk istihsal eden 8 memleket içinde Türkiye en az pamuk istihsal edenidir. Müttehide'i Amerika 3,500,000, Hindistan 1,000,000, Mısır 350,000, Türkistan 170,000, Brezilya 130,000 Canada 35,000, Türkiye 26,000 ton pamuk istihsal ederler. Halbuki bizim Adanamız hem kemiyet hem keyfiyet itibarile Mısırdan çok fazla pamuk istihsal etmek istîdadındadır. [1] Türkiyede tütün istihsali 1910 da 70,000 tona çıkmış 1925 de 50,000 tona enmiştir. Fakat 1910 Türkiyasında "Avrupayı Osmanî," de vardı. Kitabın, *iskân ve ma'îşet tarzları* unvanlı bahsi de çok cazibedir. Cümhuriyet inkilabımızı ta'kib eden asrileşme ve medenileşme hareketimiz bol resimlerle pek canlı bir surette gösterilmiştir. Bu resimlerden bir kaçını gelecek nushalarımıza müellifinin müsadese ile derc etmek isteriz. Kitabın 203, 223 üncü sahifelerine bakın.

Fa'ik Sabri Bey ma'denlerimiz içinde i'tinalı malumat toplamıştır. Avrupalı müelliflerin Türkiyeye da'ir sahifeleri ekseriya çok za'if ve kusurludur. Mesela Parisin Unieersitesinin coğrafya ve tarih Professörleri olan Marcel Dubois ve J. G. Kergomard taraflarından yazılan 861 sahifelik *Geographie Economique* de bizim Zonguldak Héraclée Kömür ma'denlerimizin isimlerini bile zikr etmemişdirler. ve şu satırları yazmışlardır:

L'Asie Mineure, qui a tant de point de ressemblance avec les autres péninsules méditerranéennes, n'est pas plus qu'elles un pays d'industrie. Tout fait défaut: la houille, le bois, les bras, les routes; on se contente seulement de mettre en valeur une partie des

[1] Adana ferdann «Mısır» i adlı mekalemize bakın. İctihad No 24 ve 25

*produits de l'élevage: laines, sois, pe-
aux...* (Mezkûr kitab sahife 404)

Hülasa Fa'ik Sabri Beyin kitabı basılış itibarile Avrupa kitaplarından fark-sızdır. Devlet Matbaasının en iyi bas-dığı kitabdır. Fa'ik sabri Bey, kitabını Lise III üncü sınıf için yazmıştır fakat her okur yazar Türke göğsümü gere gere tavsiye etdigim bir kitâbdır. Okuyucu-larımıza tavsiye ederken kıymetli mü-ellifi Fa'ik Sabri Beyi de yürekden teb-rik ederiz.

21 K. sani 930

Dr. AB. Djevdet

Ağız hıfussıhhası

Hali tabiide sağlam insanların ağı-zında sayısız mikroplar mevcuttur. Bu mikropların bir kısmı zararsız, diğer bir kısmı ise hastalık yapan cinstendir.

Zararsız mrkroplar, ağızdaki hazım işinde mühim bir rol oynar; bazıları Al-buminli ve unlu maddeleri sulandırır ve şişirir, diğer bazıları da nişastayı tah'vil, sütü tah'sir ve nihayet süt şekerini (A-cide lactique) e teb'dil eder.

Zararsız mikroplar her zaman böyle hazma yardım etmezler, bazen cibilliyet-lerini değiştirerek zehir yapmaya başlar-larki bu keyfiyet ağız kokusile kendini gösterir. Bazı kere daha ileriye giderek hastalık yapan mikroplarla birleşirler ve — ağızdaki ekşiliği artırmak suretile — ağız iltihaplarında, diş çürümelerinde â-mil olurlar.

Hastalık yapan mikroplara gelince: bunlarda mütenevvidir. Zatürrie, Kuş palazı, grip, yilancık ve nihayet verem mikropları bu cümledendir. Bütün bu mik-roplar vücutta en müthiş hastalıkları yap-tıktan sonra ağızda, salya içinde kalırlar; binaen aleyh bu hastalıklar geçtikden sonra dahi ağızın temizliğine dikkat etmek icap eder ve bu suretle hem bu hastalıkların nuks etmemesine, hemde dişlerin çürü-mesine mümaneat edilmiş olur. Unutma-yalımki bu diş çürümeleri bademcik ve

cuyup (yüzdeki kemik boşluklarının) ilti-haplarına, yüzdeki sinir ağrılarına ve bir çok göz hastalıklarına sebebiyet vere-bilir; nihayet cürük dişler vereme dahi açık kapı teşkil edebilir. İşte bu itibar-ladarki ağız temizliği her insan için za-ruri bir keyfiyettir.

Bunun için ne yapmalıdır?

Ağız, fırçalanmak ve mikrop öldürücü ilaçlarla yıkamak suretile iki türlü temiz-lene bilir.

Fırça, ağızda kalan ve mikroplara mükemmel bir vasat teşkil eden yemek kırıntılarını silüp süpürmesi itibarile fev-kelâde mühim bir temizlik vasıtasıdır.

Fırçayı yalnız büyükler değil, küçük çocuklarda kullanmalıdır. Zira süt dişle-rinin çürümesi çocukta tevlit edeceği tahammülsiz ağrılardan başka, ikinci dişlere de sui te'sir eder.

Ekmek, unlu yemekler ve bilhassa Pasta ve şekerleme yedikten sonra ağı-zın fırçalanma ve temizlenmesi şarttır.

Zira şekerli ve yağlı maddelerin baka-yası tahammül ederek dişlerin minası-nı bozar ve çürümelerine yol açar. Fır-çalar ya kavuçuktan yahut kıldad olur, sert olması şarttır. Fırça ekseriya sa-bunla birlikte kullanılır. Sabunların en iyisi ve en temizi yerli beyaz sabun ise-de bunun lezzet ve kokusuna bir çok kimseler tahammül etmezler, bu sebep-ten diş için bir çok sabun formülleri yapılmıştır. Bunları kayt etmeden evvel şunu hatırlatalımki dişleri yalnız dışından değil, iç taraftanda sabunlamalıdır; bir çokları bunu ihmal ederler. Diş sabunla-rından atideki tertipler şayanı tavsiyedir:

- A— Savon de magnsie 10 gram
Corbonate de chaux precipité 9 gram
Essence de rose aa x gouttes
 de menth
Essence de lavante 1. gr
Carmin 0. 10
- B— Thymol 1. gr
Ext. de ratanhia 4. gr
Glycerine 24. gr